Tussenbalans medio 2013

i-NUP

Inhoudsopgave

Samenvatting

Deze notitie geeft inzicht waar het programma i-NUP zich medio 2013 bevindt en wat het te verwachten eindpunt is.
Het merendeel van de bouwstenen is inmiddels beschikbaar. De verwachting is dat de e-overheidinfrastructuur bestaande uit de in i-NUP beschreven bouwstenen m.u.v. drie basisregistraties bij afronding van het i-NUP daadwerkelijk staat.
De grootschalige implementatie verloopt voor sommige onderdelen zeer succesvol , maar kost voor andere onderdelen meer moeite. Totaal bezien is met de grootschalige implementatie goede voortgang geboekt, al zal deze niet voor de volle honderd procent voor eind 2014 worden afgerond. Grof samengevat kan geconcludeerd worden dat medio 2013:

- 72 % van de i-NUP basisinfrastructuur is afgerond;
- Gemiddeld 66 % van de gemeenten is aangesloten op de afgeronde onderdelen van de basisinfrastructuur;
- Gemiddeld 65 % van de grote uitvoeringsorganisaties is aangesloten op de afgeronde onderdelen van de basisinfrastructuur;
- Tussen de 50% en 100% (dit varieert per organisatie) van de dienstverlening digitaal wordt aangeboden;
- In 84% van de werkprocessen van grote uitvoeringsorganisaties gebruik wordt gemaakt van de gegevens uit de basisregistraties en deze niet opnieuw worden uitgevraagd;
- Binnengemeentelijk gebruik van de BAG en GBA voor 96% respectievelijk 93% is gerealiseerd.

Deze voortgang rechtvaardigt het vertrouwen dat het programma i-NUP ook in 2014 resultaten zal boeken en eind 2014 voor het merendeel afgerond zal zijn.
Waar de bouwstenen zijn geïmplementeerd heeft dit al geleid tot zeer geslaagde toepassingen en voordelen. Met het stelsel van basisregistraties en de frontoffice voorzieningen voor burgers en bedrijven is eind 2014 een infrastructuur gecreëerd voor het verzamelen, beheren, (her)gebruiken en inzien van de belangrijkste gegevens die nodig zijn voor de uitvoering van het overheidsbeleid. Overheidsorganisaties die deze voorzieningen gebruiken kunnen efficiënter en effectiever werken èn hun dienstverlening verbeteren. Met de e-overheidsinfrastructuur die i-NUP oplevert wordt bijgedragen aan het realiseren van politieke prioriteiten zoals de Rijkstaakstelling van 1,1 miljard, alle dienstverlening kan digitaal in 2017, fraudebestrijding, decentralisatie van overheidstaken en uitvoering van inkomensafhankelijke regelingen.

Inleiding

In 2011 is het overheidsbrede programma i-NUP gestart[1], de uitvoeringsagenda e-overheid voor de periode 2011 tot en met 2014. Doelstelling is om de kwaliteit van dienstverlening aan burgers, bedrijven en instellingen te handhaven en waar mogelijk te verbeteren, ook in tijden waarin de overheidsfinanciën onder druk staan. Daarbij vormde de gemeenschappelijke visie op dienstverlening de stip op de horizon. In deze visie is de ambitie geformuleerd dat de verschillende overheden zodanig samenwerken bij hun dienstverlening dat zij door burger en bedrijf als één overheid worden waargenomen. De uitgangspunten zijn dat de overheid efficiënt werkt, zorgt voor snelle en zekere dienstverlening, de vraag van de gebruiker centraal stelt, bekende gegevens niet opnieuw vraagt en transparant is.

De agenda van i-NUP bestaat uit:
- Afronden van de basisvoorzieningen
- In beheer brengen van de basisvoorzieningen tot een overheidsbrede toekomstbestendige informatie-infrastructuur
- Grootschalige implementatie bij alle overheden

[1] De overheidsbrede implementatieagenda voor dienstverlening en e-overheid: i-NUP Tweede Kamer 2010-2011, bijlage bij kamerstuk 26 643, nr. 182

Stand van Zaken

De i-NUP infrastructuur bestaat uit de volgende onderdelen:

A. de digitale front office van de e-overheid voor burgers

B. een gedeelte van de digitale front office van de e-overheid voor bedrijven

C. het stelsel van basisregistraties

Op basis van de diverse monitoringsgegevens kan geconcludeerd worden dat 72% van de i-NUP basisinfrastructuur is afgerond[2] en dat gemiddeld 66% van de gemeenten en 65% van de grote uitvoeringsorganisaties is aangesloten op de bouwstenen[3]. Hieronder wordt de stand van zaken per onderdeel beschreven.

A. De digitale front office van de e-overheid voor burgers (MijnOverheid, Antwoord 14+ netnummer, webrichtlijnen)

In 2010 zijn de websites van MijnOverheid.nl en *Overheid.nl* samengevoegd. Hierdoor is een logische combinatie ontstaan van een algemeen en een persoonlijk domein, zoals ook banken, verzekeraars en webwinkels dat al hebben. Het persoonlijk domein MijnOverheid is een van de bouwstenen van i-NUP en de hierin opgenomen toepassingen zijn de afgelopen jaren fors toegenomen.

In de module Persoonlijke Gegevens van MijnOverheid kunnen burgers zien welke persoonlijke gegevens de overheid bewaart. Hier zijn inmiddels bijna alle persoonsgebonden gegevens uit de basisregistraties te vinden. Zo kan iedereen hier zijn gegevens in de gemeentelijke basisadministratie (GBA) en kadastrale gegevens van de eigen woning bekijken en kunnen autobezitters hier hun voertuiginformatie vinden. Gemeenten bieden via MijnOverheid inzicht in de waardering van onroerende zaken, te weten een overzicht van: de onroerende zaak, de actuele WOZ-waarde, enkele algemene waarderingsgegevens en taxatieverslagen. Daarnaast kunnen alimentatieplichtigen/ontvangers direct zien wat het bedrag is dat zij nog moeten betalen of ontvangen. Ook biedt MijnOverheid toegang tot het digitaal klantdossier voor Werk en Inkomen dat de ingeschrevenen een overzicht biedt van de gegevens die door gemeenten en Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) zijn vastgelegd, zoals, arbeids- en uitkeringsgegevens en gegevens over opleiding en re-integratie.

De Berichtenbox van MijnOverheid is de via DigiD beveiligde postbus voor berichten van de overheid. Deze berichtenbox voor burgers is het elektronische alternatief voor het verzenden van papieren post van de overheid aan burgers. De Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW), Sociale Verzekeringsbank (SVB) en het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) sturen hun klanten berichten via de berichtenbox van MijnOverheid. De RDW attendeert autobezitters langs deze weg op de verplichte APK keuring en herinnert aan het verlopen van de geldigheid van het rijbewijs. De SVB verstuurt brieven over het AOW-pensioen, de nabestaandenuitkering en de Kinderbijslag. Klanten van de UWV krijgen bericht als de jaaropgaaf van hun uitkering klaar staat en de betaalspecificatie van de WW. In 2012 zijn op deze manier 2,1 miljoen berichten verstuurd. In 2013 zullen circa 10 miljoen berichten worden verstuurd. Het aantal burgers dat berichten ontvangt via de berichtenbox zal in 2014 groeien tot ongeveer 7 miljoen, aangezien de Belastingdienst op deze

[2] Nog niet afgerond: de basisregistratie Personen (BRP), basisregistratie Lonen, Arbeids- en Uitkeringsverhoudingen (BLAU), basisregistratie ondergrond (BRO) en basisregistratie grootschalige topografie (BGT) en 5 van de 9 stelselkoppelingen met de drie prioritaire basisregistraties.

[3] Het gaat hier om het aantal partijen dat is aangesloten op beschikbare en voor hen relevante bouwstenen. Omdat niet alle bouwstenen voor alle partijen relevant zijn (b.v. het antwoord 14+ netnummer alleen voor gemeenten) zijn de percentages voor de verschillende partijen ongelijke grootheden, die niet onderling vergeleken kunnen worden. De webrichtlijnen zijn i.v.m. de onvolledigheid van het meetinstrument niet in dit percentage betrokken.

manier de toeslagbeschikkingen gaat verzenden. De belastingdienst fungeert daarmee, net als in het verleden voor DigiD, als aanjager voor het gebruik van de berichtenbox, wat het daarna voor andere organisaties nog aantrekkelijker maakt om aan te sluiten. In verband met de opschaling voor de belastingdienst is het gelijktijdig aansluiten van grote aantallen gemeenten uit oogpunt van risicobeheersing niet verantwoord. Wel zal voor eind 2014 een eerste groep gemeenten aangesloten worden, waarbij het streven is om zoveel mogelijk grote gemeenten te laten aansluiten, zodat zoveel mogelijk burgers van deze dienstverlening kunnen profiteren. Het zwaartepunt voor aansluiting van gemeenten komt echter te liggen na 2014.
Via MijnOverheid/ Lopende Zaken kunnen burgers met hun DigiD de status volgen van zaken die zij met de overheid hebben lopen. Medio 2013 zijn 54 gemeenten aangesloten op het onderdeel LopendeZaken van MijnOverheid. Planning is om, via een extra ondersteuningsprogramma van Operatie NUP[4], voor eind 2014 een aanzienlijk aantal gemeenten te laten aansluiten, waarna er ook na 2014 nog een aantal volgt. Tot die tijd blijven de inwoners van deze gemeenten niet verstoken van deze gegevens, omdat in veel gemeenten deze informatie via de gemeentelijke website te verkrijgen is. De enorme groei van het aantal op MijnOverheid aangesloten burgers zal gemeenten motiveren om aan te sluiten.

Inmiddels kunnen bijna 13 miljoen burgers hun gemeente via het 14+ netnummer bellen doordat 60% van de gemeenten aangesloten is op het 14+ netnummer. Burgers die bellen met deze gemeenten komen terecht bij het Klant Contact Centrum waar wordt gezorgd voor een juiste doorverwijzing zodat hun vraag snel beantwoord kan worden. De verwachting is dat eind 2014 nagenoeg alle gemeenten aangesloten zijn.

De webrichtlijnen zijn van belang voor de algemene toegankelijkheid en de werking van websites en voor de vindbaarheid van gegevens, zowel op een desktop als op een tablet. November 2012 is gerapporteerd over de stand van zaken op het gebied van webrichtlijnen[5]. Eind juni 2013 is het toepassingskader, getiteld 'Toegankelijkheid voor Iedereen' aan de Kamer aangeboden. Het doel van het toepassingskader is om duidelijk te maken hoe overheden in de praktijk zo goed mogelijk kunnen voldoen aan de richtlijnen voor toegankelijke websites. Het kader geeft concrete handvatten voor een goede toepassing van de webrichtlijnen op overheidswebsites. Daarnaast worden organisaties aangezet tot transparantie over hun beleid op het gebied van digitale toegankelijkheid. Deze openheid zal burgers stimuleren om, bijvoorbeeld via de gemeenteraden, invloed uit te oefenen op het toegankelijkheidsbeleid. Daardoor wordt toegankelijkheid ook bevorderd door de belanghebbenden zelf (burgers en bedrijven). Webrichtlijnen, toepassingskader en compliancy-tools krijgen daarmee weer de juiste plek: instrumenten om een doel (toegankelijkheid) te bevorderen.
Het zal wederom veel bestuurlijke aandacht vragen om eind 2014 alle overheidswebsites conform de 'pas toe of leg uit' systematiek, aan de webrichtlijnen te laten voldoen. Hoeveel organisaties nu voldoen volgens het 'leg uit'principe van het toepassingskader is nog niet bekend, omdat het toepassingskader nog onderwerp is van verbetering en er derhalve nog geen overheidssites zijn getoetst aan de hand van het toepassingskader.
Er is wel een betrouwbaar en actueel zicht op de organisaties die voldoen aan het principe 'pas toe'. Van 'pas toe' is sprake als de eigenaar van een website kan aantonen dat de verplicht gestelde norm succesvol is toegepast. Op 1 oktober 2013 bevatte het overzicht op *www.webrichtlijnen.nl/actueel/overzicht-van-overheden-die-pas-toe-kunnen-aantonen* 102 gemeentewebsites. Een jaar geleden waren dit er 31. Overheidspartijen zijn ook begonnen met het implementeren van de nieuw ontwikkelde versie van de webrichtlijnen, versie 2. Sinds mei 2013 kunnen websites officieel worden getoetst op deze nieuwe versie van de webrichtlijnen. Inmiddels voldoen vier websites aan webrichtlijnen versie 2.

[4] Operatie NUP is een generiek ondersteuningsprogramma voor alle gemeenten. KING voert dit programma uit in opdracht van VNG.
[5] Tweede Kamer, 26643, nr. 260, Brief d.d. 26 november 2012 van de minister van Binnenlandse Zaken over de stand van zaken webrichtlijnen.

B. De digitale front office van de e-overheid voor bedrijven (Antwoord voor bedrijven, eHerkenning)

Het i-NUP omvat een klein deel van de te realiseren digitale front office van de overheid voor bedrijven. Belangrijke bouwstenen van dit front office zoals de berichtenbox voor bedrijven en het digitaal ondernemersplein zijn geen onderdeel van het i-NUP. Ook toepassingen als het Ondernemingsdossier en eFactureren zijn geen onderdeel van het iNUP. Het i-NUP omvat drie bouwstenen uit het digitale front office voor bedrijven: Antwoord voor bedrijven, eHerkenning en de basisregistratie NHR.

Het platform Antwoord voor Bedrijven is beschikbaar voor het ontsluiten van digitale transacties aan bedrijven. Alle gemeenten en een groot deel van de andere overheden zijn -al dan niet in het kader van de Dienstenwet- aangesloten op Antwoord voor bedrijven en daarmee is informatie over de dienstverlening van gemeenten en andere overheden voor bedrijven beschikbaar. Volgende stap is dat overheden hun reeds gedigitaliseerde transacties ontsluiten via het platform van Antwoord voor Bedrijven. Daar zal in 2014 de inzet dan ook op gericht zijn.

Met behulp van eHerkenning loggen ondernemers in bij websites van de overheid, zoals burgers dat doen met hun DigiD. Vervolgens nemen ze een dienst af. Overheden weten dankzij eHerkenning met welk bedrijf ze te maken hebben en of medewerkers gemachtigd zijn om namens het bedrijf te handelen. eHerkenning is beschikbaar voor gebruik. Medio juni 2013 waren bijna alle departementen waarvoor dit relevant is, 5 grote uitvoeringsorganisaties, enkele provincies en 45 gemeenten aangesloten op eHerkenning. In opdracht van het Ministerie van Economische Zaken geeft Operatie NUP een extra impuls aan de implementatie van eHerkenning. Vanaf september krijgen alle gemeenten praktische informatie over eHerkenning en 62 gemeenten krijgen vanuit dit programma ondersteuning op maat zodat zij uiterlijk in het eerste kwartaal van 2014 aangesloten zijn op eHerkenning. De verwachting is dat alle gemeenten met elektronische dienstverlening eind 2014 aangesloten kunnen zijn op eHerkenning. Er zijn meer dan 75 duizend eHerkenningsmiddelen uitgegeven aan bedrijven.

C. Het stelsel van basisregistraties (13 basisregistraties, 4 stelselvoorzieningen en het Kenniscentrum)

13 basisregistraties en hun verbindingen

Hierna volgende schema's laten zien dat met de beschikbaarheid van het stelsel van basisregistraties tussen 2010 en eind 2014 grote voortgang zal zijn gemaakt. Basisregistraties hebben de wettelijke verankering gekregen en de verbindingen om gegevens in samenhang te ontsluiten zijn gerealiseerd.

De plaat hiernaast laat zien dat naar verwachting eind 2014 alle basisregistraties en bijbehorende verbindingen, met uitzondering van Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) Basisregistratie Ondergrond (BRO) en Basisregistratie Lonen, Arbeids- en Uitkeringsverhoudingen (BLAU), gereed zijn en dat afronding van de Basisregistratie Personen (BRP) doorloopt na 2014.

Medio 2013 zijn alle overheden aangesloten op de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA), Kadaster (BRK), Basisregistratie Voertuigen (BRV) en Basisregistratie WOZ. De gemeenten zijn daarnaast ook aangesloten op de Basisregistratie kleinschalige topografie (BRT) en Basisregistraties adressen en gebouwen (BAG). Ook maken alle gemeenten gebruik van de basisregistratie inkomen (BRI). Naast gemeenten, is 83% van de provincies aangesloten op de BAG en ongeveer de helft van de waterschappen, departementen en uitvoeringsorganisaties. Alle gemeenten hebben de BAG gekoppeld aan de GBA en 85% van de gemeenten de BAG aan de WOZ. De Kamer van Koophandel heeft het Nieuw Handelsregister (NHR) aan de BAG gekoppeld en het Kadaster de Basisregistratie Kadaster. Door deze koppelingen zal de kwaliteit van de gegevens binnen het stelsel van basisregistraties nog verder toenemen.

Eind 2012 is een start gemaakt met het aansluiten van overheden op het Nieuwe Handelsregister (NHR). Het NHR is in de gemeentelijke praktijk beproefd en rijp voor grootschalige implementatie bij gemeenten.[6] De belangstelling onder gemeenten voor het NHR is groot en om voor eind 2014 zoveel mogelijk gemeenten aan te sluiten zal Operatie NUP in het najaar van 2013 een implementatie versnellend traject met gemeenten starten. Naast gemeenten zijn ook provincies, waterschappen en de rijksoverheid bezig om aan te sluiten op het Handelsregister.

De basisregistraties, Lonen, Arbeids- en Uitkeringsverhoudingen (BLAU), de basisregistratie ondergrond (BRO) en de basisregistratie grootschalige topografie (BGT) zijn, zoals hierboven al werd aangegeven, medio 2013 nog niet beschikbaar. Op 24 september 2013 heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel basisregistratie grootschalige topografie (BGT) aangenomen. Hiermee treedt de wet op 1 januari 2016 officieel in werking. De wet regelt dat er in Nederland één uniforme digitale basiskaart komt met een hoge mate van detail. Deze basiskaart is bedoeld voor gebruik binnen en buiten de overheid. De BGT komt als 'Open Data' beschikbaar voor de samenleving. Dit verlaagt de drempel voor investeringen in nieuwe producten en diensten en verbetert de dienstverlening voor bedrijven en burgers. De bronhouders - gemeenten, provincies, waterschappen, Rijkswaterstaat, ProRail, ministeries van EZ en Defensie - maken de BGT. Iedere bronhouder moet op 1 januari 2016 zijn deel van de BGT opgeleverd hebben. Om dit voorbereidingsproces bij gemeenten te stimuleren is door Operatie NUP een extra ondersteuningstraject gestart. Vanaf 1 januari 2017 kan iedereen de BGT vrij gebruiken en is het gebruik voor de hele overheid verplicht.

De parlementaire behandeling van de BRP is afgerond en de datum inwerkingtreding zal bij Koninklijk Besluit worden vastgesteld. De ambitie is om de wet nog dit jaar in werking te laten treden. Gemeenten gaan aan de slag met implementatie en gebruik van de Registratie Niet-Ingezetenen (RNI). Daarnaast wordt de BRP nader gerealiseerd door programma Modernisering GBA.

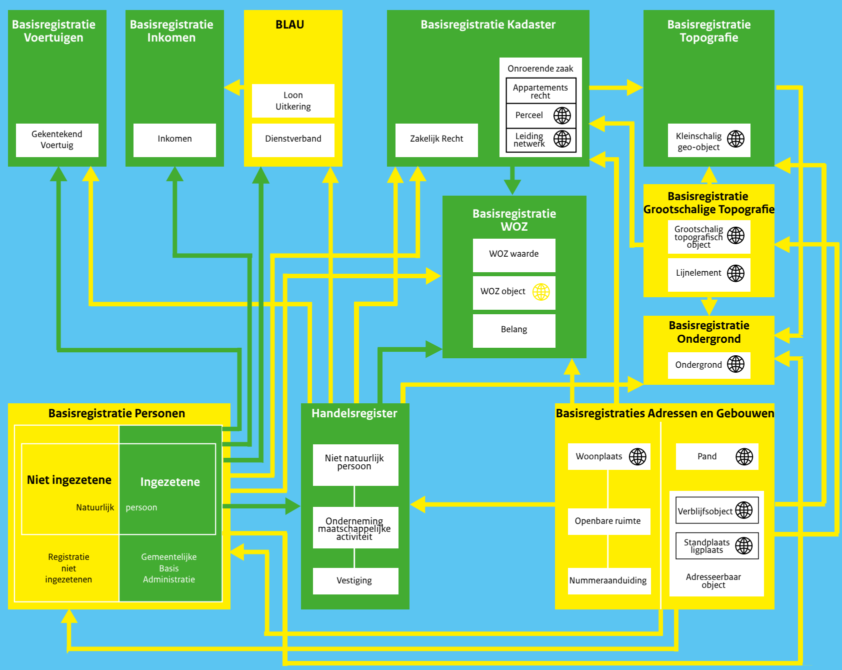
Het wetsvoorstel voor de Basisregistratie Ondergrond (BRO) is in voorbereiding.

Voor het ontwikkelen van de Basisregistratie Lonen, Arbeids- en Uitkeringsverhoudingen (BLAU) zal een impactanalyse door UWV en Belastingdienst worden uitgevoerd. Op basis hiervan volgt besluitvorming over de realisatie van BLAU.

---

[6] Het deel van de gemeenten dat nu gebruik maakt van een Mutatieabonnement (ongeveer een derde), is afhankelijk van het beschikbaar komen van HR met digilevering.

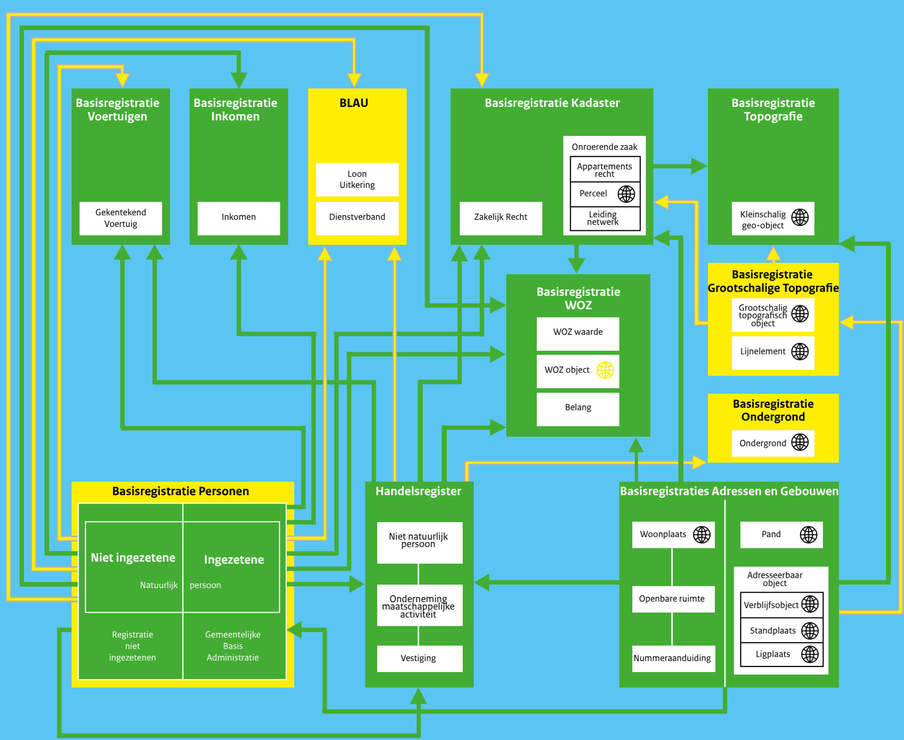
Stand van zaken 2010

Legenda

- Basisregistratie niet gereed
- Basisregistratie gereed
- Verbinding niet gereed
- Verbinding gereed
- BR bevat geometrie
- BR bevat nog geen geometrie

Prognose eind 2014

Legenda

- Basisregistratie niet gereed
- Basisregistratie gereed
- Verbinding niet gereed
- Verbinding gereed
- BR bevat geometrie
- BR bevat nog geen geometrie

De vier stelselvoorzieningen (digikoppeling, digimelding, digilevering en de stelselcatalogus)

Vier Stelselvoorzieningen (digikoppeling, digimelding, digilevering en de stelselcatalogus ondersteunen de basisregistraties om hun product- en dienstenportfolio's eenduidig te (gaan) ontsluiten naar de afnemers, de circa 1600 overheidsorganisaties binnen Nederland. *Digikoppeling* is de 'postbode' voor de overheid. Digikoppeling bestaat uit een set standaarden voor digitaal berichtenverkeer tussen overheidsorganisaties. Een organisatie die digikoppeling heeft geïmplementeerd, kan eenvoudig en veilig digitaal berichten uitwisselen met collega-overheidsorganisaties. Digikoppeling is al geruime tijd in gebruik. Meer dan 350 organisaties – waaronder diverse departementen, uitvoeringsorganisaties, bijna alle provincies en 71% van de gemeenten hebben de eerste stap gezet voor een aansluiting op digikoppeling. De helft van de provincies en 45% van de gemeenten heeft digikoppeling daadwerkelijk geïmplementeerd. Om te voorkomen dat gemeenten voor elke basisregistratie een nieuwe koppeling op basis van de digikoppeling standaard implementeren, ontwikkelen gemeentelijke leveranciers onder regie van Operatie NUP en Logius een generieke adapter, zodat gemeenten via één adapter kunnen koppelen met diverse voorzieningen (waaronder basisregistraties) die werken op basis van digikoppeling. Deze vorm van samenwerking met de markt is een nieuwe aanpak waarin bewust regie wordt gepakt op de wijze waarop leveranciers de stelselvoorzieningen adopteren. Naar verwachting zal digikoppeling eind 2014 bij circa 85% van de overheden geïmplementeerd zijn.

De eerste versie van de stelselvoorzieningen *digimelding en digilevering* bleek niet te voldoen aan de eisen van afnemers. Voor beide voorzieningen is vervolgens met inbreng uit verschillende organisaties een succesvolle opvolger ontwikkeld die wel op voldoende draagvlak van de afnemers kan rekenen. Bijdragen aan dit succes zijn afkomstig van onder meer de Kamer van Koophandel , CBS en gemeenten.

Digimelding is de generieke voorziening voor het melden van vermoedens van onjuistheden in basisregistraties zodat de gegevens continue bijgewerkt kunnen worden en de basisregistraties zo betrouwbaar mogelijk zijn. Na de ervaring met de eerste versie van deze voorziening is in overleg met een groot aantal partijen een protocol ontwikkeld waaraan terugmeldvoorzieningen moeten voldoen. Op basis van dit protocol is de Beperkte Laagdrempelige Terugmeldvoorziening (BLT) ontwikkeld. Gemeenten kunnen als eerste eenvoudig, via gebruikersnaam en wachtwoord, worden aangesloten op de BLT en vervolgens terugmelden op de basisregistraties die aan de BLT gekoppeld zijn. De tweede versie van de BLT zal geschikt zijn voor Provincies en een derde release wordt in 2014 ontwikkeld voor enkele grote uitvoeringsorganisaties.

Via d*igilevering* ontvangen afnemers van de basisregistraties (gemeenten en andere uitvoerende overheidsorganisaties) op een uniforme, betrouwbare en efficiënte manier gebeurtenisberichten. Denk aan gegevens over de geboorte van een persoon, het starten van een onderneming of het vaststellen van een inkomen. Met één aansluiting kunnen afnemers berichten ontvangen van alle aangesloten basisregistraties en zo altijd over actuele gegevens beschikken en de juiste processen opstarten om opvolging te geven aan de gemelde gebeurtenissen.

Eerste stap op weg naar implementatie en gebruik van deze voorzieningen is koppeling aan de basisregistraties, hierna kunnen gebruikers van de basisregistraties via deze voorzieningen gegevens uitwisselen met de registraties. De BAG, GBA en NHR hebben hiervoor prioriteit gekregen en deze basisregistraties zijn deels al verbonden met de stelselvoorzieningen of zullen dat voor eind 2013 of begin 2014 zijn. Voor digilevering geldt dat deze niet meer met het oude GBA gekoppeld zal worden, maar met de nieuwe BRP. Voor gemeenten loopt thans een praktijkbeproeving van digilevering en het Handelsregister.

Het doel van de stelselcatalogus is om gebruikers, afnemers, leveranciers en anderen een integraal beeld te geven van de beschikbare gegevens binnen het Stelsel van Basisregistraties en hun betekenis. Op basis daarvan kunnen de gebruikers zich een gefundeerde mening vormen over de bruikbaarheid van de basisregistraties voor hun eigen werkprocessen. Om e-overheidsdoelstellingen op het gebied van eenmalige gegevensaanlevering en hergebruik te kunnen realiseren, is het nodig dat in (nieuwe) wetgeving zoveel mogelijk wordt aangesloten op begrippen uit het stelsel van basisregistraties. In dit licht is in de loop van 2011 in de *Aanwijzing voor de regelgeving* een bepaling opgenomen, die het zoveel mogelijk aansluiten op begrippen in de basisregistraties voorschrijft, met verwijzing naar de stelselcatalogus als bron voor deze begrippen.
In 2012 en 2013 is een nieuwe stelselcatalogus neergezet die goed tegemoet komt aan de wensen van de doelgroepen. Dit is mede mogelijk gemaakt door een link met het project Linked Data Overheid van het ministerie van Financiën te organiseren. Hierdoor wordt het mogelijk om informatie over gegevens van het Stelsel op te vragen, maar ook om de wettelijke definitie, jurisprudentie, wetenschappelijke publicaties over die gegevens te bekijken, De stelselcatalogus vervult hiermee een brugfunctie tussen de wereld van de informatici en de wetgevingsjuristen.

Kenniscentrum voor de ketenwerking

Om professionals in de uitvoeringsorganisaties voor publieke taken in staat te stellen het stelsel van basisregistraties zelfstandig in samenhang te kunnen toepassen in hun eigen werkprocessen, wordt kennis beschikbaar gesteld via de website *www.stelselinformatiepunt.nl* (over de samenhang) en via de websites van de onderdelen, zoals de afzonderlijke basisregistraties (informatie over afzonderlijke producten). Onderdeel van het Stelselinformatiepunt is een helpdesk waar afnemers terecht kunnen met vragen en knelpunten voor antwoorden en oplossingen.
Middels deze oplossingstrajecten en stelselbrede kwaliteitsmonitoring is de afgelopen jaren gewerkt om convergentie te creëren binnen het stelsel van basisregistraties en belemmeringen in het gezamenlijk gebruik weg te nemen. Daarnaast fungeert de stelselarchitectuur in toenemende mate als leidraad voor inhoudelijk keuzes. Doel is om per eind 2014 de stelselarchitectuur duurzaam ingericht te hebben als inhoudelijk kompas voor het richten van het stelsel en al haar voorzieningen opdat kan worden gestuurd op verdere samenhang binnen het stelsel en daarmee meer gemak voor de gebruikers van het stelsel.

Overdracht aan beheer en financiering voorzieningen

De meeste i-NUP voorzieningen zijn de afgelopen periode overgedragen aan een professionele beheer organisatie. Voor de stelselvoorzieningen is dat Logius. Daarmee is dit onderdeel afgerond. Het komend jaar zal een voorstel voor beheer van de kennisvoorzieningen worden uitgewerkt .
Dit betreft de kennis en de werkwijzen die het programma i-NUP en Operatie NUP hebben opgebouwd zoals het stelsel informatiepunt, impactanalyses, i-NUP academy (leergang voor informatiemanagers), i-Spiegel (om binnengemeentelijk gebruik van basisregistraties te analyseren), gebruik van i-Versnellers (implementatieversnellende ondersteuningstrajecten).
Voor het i-NUP is een governance ingericht die uitgaat van het in gezamenlijkheid uitvoering geven aan de ontwikkeling en de regie op de e-overheid. Voor het einde van het i-NUP zal in het kader van de regeerakkoord doelstelling 'digitaal 2017' een vereenvoudigde sturing voor de basisinfrastructuur van de e-overheid worden uitgewerkt die past bij deze ambitie en de dan gekozen financiering van de basisinfrastructuur, waarop in de volgende alinea wordt ingegaan.

In i-NUP is aangekondigd dat over drie financieringsvraagstukken nader overleg gevoerd zal worden: de Antwoord Contentvoorziening, exploitatie van MijnOverheid na 2012 en het voornemen om te komen tot bestuurlijke afspraken over de financiering van ontwikkeling, implementatie en gebruik van het stelsel van basisregistraties volgens het principe van inputfinanciering.

- De kwestie van financiering van de Antwoord Contentvoorziening kon van de agenda afgevoerd worden omdat in juni 2011 besloten is deze voorziening te stoppen;

- In 2013 hebben het Rijk in casu de grote uitvoeringsorganisaties, IPO en Unie van Waterschappen bijgedragen aan exploitatie van MijnOverheid. Het voornemen is om de exploitatie van MijnOverheid structureel te regelen in een voorstel voor overheidsbrede financiering van de digitale basisinfrastructuur van de e-overheid. De doelstelling hierbij is dat afstemming over deze overheidsbrede financiering in het voorjaar van 2014 wordt afgerond, zodat deze gereed is voor de begrotingsbehandeling 2015.

- De Bestuurlijke Regiegroep dienstverlening en e-overheid heeft de uitgangspunten voor een structurele inputfinanciering van het stelsel van basisregistraties vastgesteld en verzocht deze uit te werken in concrete afspraken. Deze afspraken zullen worden meegenomen in bovengenoemd traject voor de financiering van de digitale basisinfrastructuur van de e-overheid. Hiermee wordt een belangrijke impuls gegeven aan de verdere implementatie en gebruik van het stelsel van basisregistraties.

Implementatieondersteuning

Specifiek voor gemeenten is een generiek ondersteuningsprogramma voor alle gemeenten, onder de titel Operatie NUP, ingericht. KING voert dit programma uit in opdracht van VNG.
Nagenoeg alle gemeenten maken gebruik van deze generiek ondersteuning. Begin 2013 heeft een positieve evaluatie plaatsgevonden op basis waarvan het programma is gecontinueerd tot en met einde looptijd van het i-NUP. Uit deze evaluatie kwam naar voren dat met name de impactanalyses, resultaatgericht leveranciersmanagement, I-Spiegel, I-Versnellers, duidelijke informatievoorziening en I-NUP academy gewaardeerd worden.
Operatie NUP reikt gemeenten instrumenten aan om de implementatie te vergemakkelijken zonder de verantwoordelijkheid van gemeenten over te nemen. Daarnaast zijn gemeenten met Operatie NUP de afgelopen periode in staat geweest om de implementatiemethode te optimaliseren voor gemeenten, waardoor het aanbod van bouwstenen vanuit het Rijk effectief wordt verbonden met de vraag vanuit gemeenten. Onderdeel van deze methodiek en voorbeeld van deze verbinding is de toevoeging van een praktijkbeproeving waarin per bouwsteen gemeenten, hun ICT leveranciers en de ontwikkelaar van de bouwsteen gezamenlijk toetsen hoe een bouwsteen efficiënt geïmplementeerd kan worden. De lessen die hier geleerd worden en de aanpassingen aan de bouwstenen die hier uit voortkomen maken het mogelijk dat grootschalige implementatie daadwerkelijk kan starten en praktijkproblemen vroegtijdig worden gesignaleerd (en verholpen). Binnen het gemeentelijke veld loopt aansluiting op bouwstenen veelal via de software van leveranciers; aanpassingen, adoptie van standaarden, compliancy en dergelijke zijn noodzakelijk, maar vragen ook doorlooptijd. Het gevolg is dat de implementatietermijn van nieuwe ontwikkelingen al snel 2 tot 3 jaar vergt. Praktijkbeproevingen helpen om snel meerdere leveranciers de benodigde software aanpassingen te laten doorvoeren.

Aanvullend aan het ondersteuningsprogramma is een meerjarige financiële stimuleringsimpuls (2011-2014) gegeven. Deze stimuleringsimpuls was bedoeld om gemeenten te helpen bij het feit dat de kosten voor de baat uitgaan. In de praktijk blijkt dat een deel van de gemeenten hier gebruik van maakt en dat een deel reserveringen uit eigen middelen heeft gemaakt[7]; de implementatie van de bouwstenen wordt dus niet geremd door een gebrek aan middelen.
De actuele status van de implementatie van de bouwstenen bij gemeenten is te volgen via www.waarstaatjegemeente.nl (monitors).

[7] Bron: Rapportage iCoaches Operatie NUP juni 2012

Gebruik: betere service, meer gemak

Gebruik van de basisregistraties en de digitale front office is groeiend en werpt zijn vruchten af. We zijn er aan gewend dat pasgeborenen een hielprik krijgen, dat vrouwen een oproep voor bevolkingsonderzoek naar borst- of baarmoederhalskanker krijgen en dat kiesgerechtigden een oproep voor de verkiezingen krijgen. Hierbij zijn de GBA en BAG onontbeerlijk (wie behoort tot de doelgroep en wat is zijn/haar adres). Er zijn echter inmiddels nog veel meer voorbeelden:

- Om belasting te kunnen innen gebruikt de Belastingdienst gegevens in basisregistraties over onder meer inkomens, ondernemingsvorm, WOZ-waarden, partnerschap en kinderen.

- Om studiebeurzen te kunnen verlenen gebruikt DUO persoonsgegevens uit de GBA.

- Om risicokaarten te kunnen maken ter voorkoming van rampen maken overheidsorganisaties gebruik van informatie in de BRT en de BAG. De beschikbaarheid van dit soort gegevens bespaart de Nederlandse overheid veel geld en maakt haar betrouwbaarder.

- Met behulp van eHerkenning en Digid kunnen werkgevers hun (toekomstige) werknemers via internet een Verklaring omtrent Gedrag (VOG) laten aanvragen. Een organisatie/werkgever die een VOG verlangt hoeft dan geen papieren aanvraagformulier aan de aanvrager (toekomstig werknemer) te overhandigen. De aanvrager hoeft niet naar de gemeente om dit aanvraagformulier in te dienen. Het aanvragen van een VOG via internet is bovendien goedkoper dan een VOG-aanvraag via de gemeente.

- Garagebedrijven werken goedkoper door gebruik te maken van de Basisregistratie Voertuigen (BRV). Het is voor garagebedrijven niet meer nodig om voor de verkoop of koop van een tweedehands auto het postkantoor te bezoeken. Het overschrijven van het kenteken kan met behulp van de BRV digitaal worden geregeld. Garagebedrijven kunnen via ditzelfde systeem online voertuiginformatie raadplegen en hun bedrijfsvoorraad opvragen. Daarnaast kunnen ze gegevens muteren in de BRV, zoals APK-gegevens.

- Tevens is het voor transportondernemers mogelijk om digitaal kentekens te schorsen.

- Binnengemeentelijk gebruik van de BAG en GBA is voor 96% respectievelijk 93% gerealiseerd. Voor de NHR en WOZ is dat 54% respectievelijk 88% het geval. Dit bespaart controles en de kans op het gebruiken van onjuiste gegevens neemt hierdoor af.

- In 2012 zijn 2,1 miljoen berichten verstuurd via de berichtenbox voor burgers van MijnOverheid. In 2013 zullen circa 10 miljoen berichten worden verstuurd waardoor de afzenders een aanzienlijke besparing kunnen realiseren in vergelijking met het schriftelijk versturen van deze berichten.

- Via MijnOverheid en via de websites van de verschillende overheidsorganisaties worden in toenemende mate digitale diensten aangeboden waarbij de formulieren al zoveel mogelijk vooringevuld zijn. Een aantal grote uitvoeringsorganisaties (Kadaster, SVB, UWV, CBS, Belastingdienst, RDW) biedt vrijwel alle, dan wel de meest gebruikte diensten digitaal aan.

- In de periode medio 2011 - medio 2013 is het aantal raadplegingen van de MijnOverheid-module 'inzage persoonlijke gegevens' gestegen van 75.000 naar meer dan 250.000 per kwartaal. Naar verwachting zal MijnOverheid/Persoonlijke Gegevens mede als gevolg van een toenemend gebruik van de Berichtenbox in 2014 drie miljoen keer geraadpleegd worden.

- Grote landelijke uitvoeringsorganisaties, verenigd in de Manifestgroep, vragen in 84% van de werkprocessen basisgegevens niet of nauwelijks meer uit in formulieren die worden gebruikt in contacten met burgers en bedrijven. Burgers en bedrijven zijn hierdoor minder tijd kwijt met het invullen van deze formulieren voor het zakendoen' met de overheid.[8] Enkele voorbeelden waarbij nauwelijks meer gegevens worden uitgevraagd zijn werkprocessen als Aanvraag tegemoetkoming scholieren, Uitbetalen AOW-pensioen, Tegemoetkoming thuiswonende gehandicapte kinderen, Uitbetaling van de Kinderbijslag en de Uitbetaling van de Nabestaandenuitkering.

- Digikoppeling speelt een belangrijke rol bij het tegengaan van (uitkerings)fraude, doordat verschillende overheidsorganisaties gegevens met elkaar kunnen uitwisselen. Zo maakt de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) gebruik van digikoppeling om gegevens uit te wisselen met UWV en met gemeenten. (geen recht op bijstand als men studiefinanciering heeft of onderwijs volgt) en met de Belastingdienst/Toeslagen (alleen recht op toeslag kinderbijslag bij erkende kinderopvang)

- Uit Europese cijfers (Eurostat) blijkt dat in 2010 71% van de Internet gebruikers in Nederland internet gebruikte voor interactie met de overheid,zoals zoeken en downloaden van informatie, formulieren downloaden en verzenden (dit is 67% van hele bevolking (16-74 jaar). Dit een stijging van 5% t.o.v. het jaar daarvoor.

- Dankzij het koppelen van basisregistraties (waaronder BAG, WOZ, GBA, NHR en BRI) verloopt het aanvragen van een horecavergunning bij diverse gemeenten eenvoudiger en sneller.

- Ruim 60% van alle gemeenten is aangesloten op het 14+ netnummer, waardoor burgers snel en gemakkelijk de telefonische weg naar deze gemeenten kunnen vinden.

- Uitvaartverzorgers kunnen binnenkort in alle gemeenten digitaal aangifte doen van overlijden. Een succesvolle pilot heeft laten zien dat dit niet alleen de regeldruk voor de uitvaartbranche vermindert (75% tijdwinst), maar ook voor de afdelingen Burgerzaken van gemeenten. De aangiftes komen digitaal binnen en kunnen digitaal worden verwerkt en opgenomen in de GBA.

- In de helft van alle gemeenten is het mogelijk digitaal een parkeervergunning aan te vragen. Inwoners die vanwege een verhuizing of nieuwe auto een parkeervergunning aanvragen of wijzigen, weten bij een online aanvraag in een mum van tijd of de vergunning wordt toegekend. Bij zo'n aanvraag of een wijziging haalt het systeem, op basis van DigiD, automatisch de gegevens op. Hierbij wordt niet meer gevraagd naar een GBA-uittreksel of een kopie van het kentekenbewijs. Bovendien wordt tijdwinst geboekt doordat een toegekende vergunning binnen vijf werkdagen op de deurmat valt.

- Steeds meer gemeenten verbeteren de kwaliteit van de GBA door het verrichten van huisbezoeken aan 'risico-adressen', die geïdentificeerd kunnen worden door gegevens uit verschillende basisregistraties aan elkaar te koppelen. En passant worden zo fraude en andere misstanden opgespoord.

- Door de gegevens uit de basisregistraties BAG, WOZ en Kadaster slim met elkaar te combineren, krijgen gemeenten goed zicht op wat ze aan vastgoed in huis hebben en wat daar precies in gebeurt. Zodoende kunnen ze hun vastgoed efficiënt en duurzaam inzetten.

- Burgers doen steeds meer digitale meldingen aan gemeenten. Denk aan het digitaal melden van een verhuizing of meldingen openbare ruimte via de website en/of app van de gemeente. Naast meer gemak voor de burger, levert dit een kostenbesparing voor gemeenten op.

[8] Niet meer naar de bekende weg vragen, SIRA consulting, maart 2013.

Tot slot

De tussenbalans laat zien dat i-NUP goede voortgang boekt met het tot stand brengen van de basisinfrastructuur voor de e-overheid en dat het gebruik al zijn vruchten afwerpt.

Deze voortgang rechtvaardigt het vertrouwen dat het programma i-NUP ook in 2014 resultaten zal boeken en eind 2014 voor het merendeel afgerond zal zijn. Daarmee zal dan een goede basis gelegd zijn om op door te bouwen aan de kabinetsdoelstelling 'digitaal 2017.' en de voor de decentralisaties onontbeerlijke basisinformatiestructuur.